

3. ročník (koronaučivo 🧐)

Milí žáci a rodiče,

jelikož se nemůžeme vidět v pravidelné výuce, posílám alespoň materiál k opakování i samostudiu. Vím, že všichni nemáte možnost si doma materiály a příklady vytisknout, tak si je aspoň přečtěte nebo napište do provizorního notového sešítku, prosím. Všem přeji hodně zdraví a těším se na brzké shledání. Kubenková

1. Intervaly

Intervaly znamenají v hudební nauce vzdálenost mezi dvěma tóny.

Základní intervaly nacházíme nejnázve ve stoupající **durové** stupnici mezi prvním a ostatními stupni.

PRIMA- označení 1- první a první a první tón	– noty se píšou vedle sebe
SEKUNDA- označení 2- první a druhý tón	- noty se píšou vedle sebe
TERCIE- označení 3- první a třetí tón	- noty se píšou nad sebe
KVARTA- označení 4- první a třetí tón	- noty se píšou nad sebe
KVINTA- označení 5- první a pátý tón	-II-
SEXTA- označení 6- první a šestý tón	-II-
SEPTIMA- označení 7- první a sedmý tón	-II-
OKTÁVA- označení 8- první a osmý tón	-II-

Intervaly dělíme na **velké** (označujeme malým tiskacím v.) a **čisté** (označujeme malým tiskacím č.).

VELKÉ:

Sekunda- v.2

Tercie- v.3

Sexta- v.6

Septima- v.7

ČISTÉ:

Prima- č.1

Kvarta- č.4

Kvinta- č.5

Oktáva- č.8

Mezi jednotlivými tóny je nějaká výšková vzdálenost, nějaký vztah, kterému říkáme **INTERVAL**.

Nejmenší vzdálenost mezi tóny ujde interval PRIMA, od 1. stupně k 1. stupni.

O malý krůček dál ujde interval SEKUNDA, od 1. stupně k 2. stupni.

Větší krok udělá interval TERCIE, od 1. stupně k 3. stupni.

Velký krok udělá interval KVARTA, od 1. stupně ke 4. stupni.

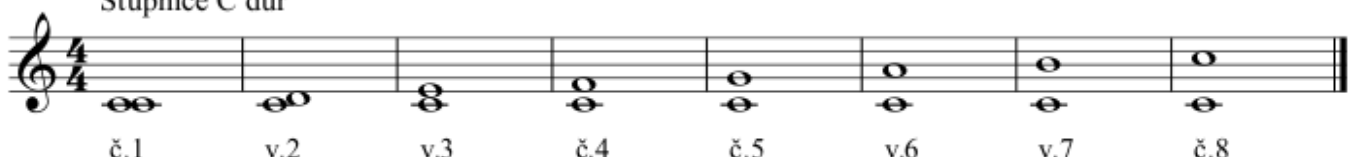
Dospělácký krok udělá interval KVINTA, od 1. stupně k 5. stupni.

Malý dětský skok udělá interval SEXTA, od 1. stupně k 6. stupni.

Dospělácké poposkočení udělá interval SEPTIMA, od 1. stupně k 7. stupni.

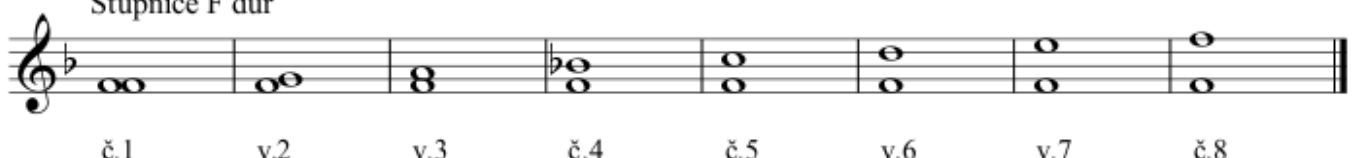
Největší skok udělá interval OKTÁVA, od 1. stupně k 8. stupni.

Stupnice C dur

č.1 v.2 v.3 č.4 č.5 v.6 v.7 č.8

Stupnice F dur

č.1 v.2 v.3 č.4 č.5 v.6 v.7 č.8

The image shows two musical staves in 4/4 time. The first staff is for the C major scale (Stupnice C dur) and the second is for the F major scale (Stupnice F dur). Both staves show the notes of the scale in pairs, with the interval between them labeled below. The labels are: č.1 (unison), v.2 (second), v.3 (third), č.4 (fourth), č.5 (fifth), v.6 (sixth), v.7 (seventh), and č.8 (octave).

2. Dělení hudebních nástrojů

Hudební nástroje jsou nástroje, které vydávají zvuky (většinou tóny, někdy i hluky).

Dělíme je na :

1. Strunné- tón vzniká rozezvučením strun

a/ smyčcové- hraje se na ně smyčcem (housle, viola, kontrabas...)

b/ klávesové/kladívkové- tón vzniká udeřením kladívka do struny (klavír)

c/ drnkací- tón vzniká drknutím o strunu (kytara, harfa, cimbál, čembalo)

2. Dechové- tón vzniká chvěním vzduchu, plátku či jazýčku

a/ dřevěné- flétna, pikola, hoboj, klarinet, fagot

b/ žesťové- trubka, tuba, lesní roh, pozoun

- zvláštní skupinou jsou varhany dechový nástroj, na který se hraje pomocí kláves

3. Bicí- tón vzniká vlastním chvěním

a/ blanzvučné- tympány/kotle, malý buben, velký buben

b/ samozvучné- činely, triangel, zvonkohra, xylofon

3. Akordy

Akord je souzvuk nejméně tří tónů různé výšky.

Třídíme je podle **počtu tónů** na trojzvuky, čtyřzvuky, pětizvuky a vícezvuky; nebo podle stavby **intervalů** (složené z tercií, nebo kvart); nebo podle **zvukového působení** disonantní (nelíbivé) a konsonantní (líbivé); nebo také na **základní tvary a obraty**.

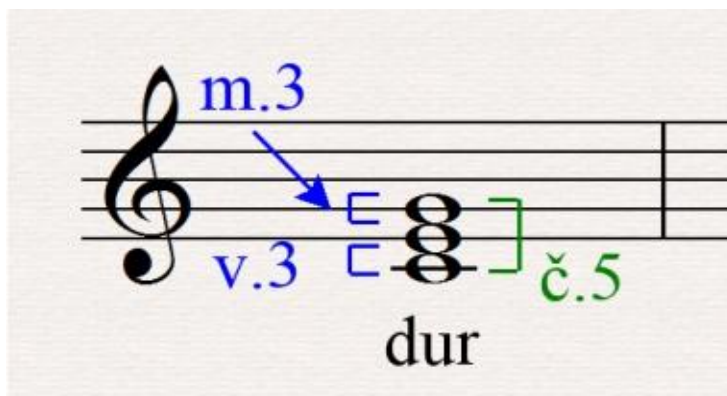
Nejběžnější jsou akordy složené z tercií.

Nazývají se podle intervalu mezi nejnižším a nejvyšším tónem. (Ze dvou tercií vznikají kvintakordy- dvě tercií nad sebou dávají kvintu.)

KVINTAKORD- je akord postavený na 1., 3., 5. stupni stupnice.

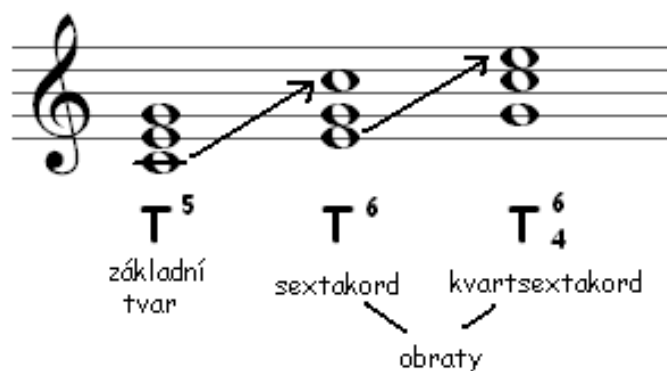
Složený je z velké a malé tercií postavených nad sebou, vytváří interval kvinty. Podle toho se taky jmenuje- kvintakord.

Opěrnou písni k T5 je píseň **Ovčáci, čtveráci**.

Obraty kvintakordu

Obrat kvintakordu vznikne **vždy** převedením spodního tónu akordu o oktávu výš.

Kvintakord (c e g) má dva obraty:

1. SEXTAKORD (e g c)-

Je tvořený tercií a sextou. Sexta mu také dává jméno.

Označuje se číslem 6.

Opěrnou písní k T6 je lidová píseň **Pod dubem, za dubem**.

POD DUBEM, ZA DUBEM

F Gmi C7 F

Pod du - bem, za du - bem mě - la jed - na dvě
čer - ve - ný jab - líč - ka da - la jed - no mně.

F C7

Nech - tě - la mně o - bě dát, za - ča - la se vy - mlou - vat,

F Gmi C7 F

že ne - má, že ne - dá, že je o ně zle.

2. KVARTSEXTAKORD (g c e)-

Je tvořený kvartou a sextou, podle čehož se také jmenuje.

Označuje se číslem 4/6 .

Opěrnou písní k T4/6 je píseň **Červená řeka (začátek písně)** také popěvek „Hoří škola“.

D D⁷ G

1. Pod tou ská - lou, kde proud ře - ky sy - čí, a kde

D H⁷ Em A⁷ D D⁷

čnů čer - ve - ný kame - ní, ži - je ten, co mi jen srdce

G D A⁷ D

ničí, to - ho já ráda mám k zblázně - ní. 2. Vím, že

2. Vím, že lásku jak trám lehce slíbí, já ho znám, srdce má děravý,
ale já ho chci mít, mně se líbí, bez něj žít už mě dál nebaví.

4. Hned se ptá, jak se mám, jak se daří,
a kdy pryč mu to své srdce dám?
Na to já odpovím, že čas máří,
srdce blíž Červený řeky mám.

3. Často k nám jezdívá s kytkou růží
nejhezčí z kovbojů v okolí.
Vestu má ušitou z hadích kůží,
bitej pás, na něm pár pistolí.

5. Když je tma a jdu spát, noc je černá,
hlavu mám bolavou závratí,
ale já přesto dál budu věrná,
dokud sám se zas k nám nevrátí.

Subkontra
Kontra
Velká
malá

jednočárkovaná
dvoučárkovaná
tříčárkovaná
čtyřčárkovaná
pětičárkovaná

oktáva

The diagram illustrates the concept of an octave on a piano keyboard and in musical notation. The keyboard shows the sequence of notes from C¹ to C⁵. The musical notation shows a scale starting from C⁰ (subkontra oktáva) and ending at C⁵ (pětičárkovaná oktáva). The notes are labeled as follows:

Octave	Notes
subkontra oktáva	C ⁰
kontra oktáva	C ¹
velká oktáva	C ²
malá oktáva	C ³
jednočárkovaná oktáva	C ⁴
dvoučárkovaná oktáva	C ⁵
tříčárkovaná oktáva	C ⁶
čtyřčárkovaná oktáva	C ⁷
pětičárkovaná oktáva	C ⁸

Poslech:

Poslechni si svou oblíbenou písničku lidovou i umělou (třeba populární)

Rytmizace: